

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 29 aprilie 2008

în Cauza Vasile împotriva României

(Cererea nr. 40162/02)

Strasbourg

Devenită definitivă la 29.07.2008

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Vasile împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Josep Casadevall, președinte,

Elisabet Fura-Sandström,

Corneliu Bîrsan,

Boštjan M. Zupančič
Alvina Gyulumyan,
Egbert Myjer,
Luis López Guerra, judecători,
și Santiago Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 1 aprilie 2008,
a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 40162/02, introdusă împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, doamna Maria Vasile (*reclamanta*), a sesizat Curtea la data de 29 octombrie 2002 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanta a fost reprezentată de fiica sa, doamna T. Balu, din București. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul R.H. Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La 5 ianuarie 2004, Curtea a hotărât să comunice cererea Guvernului. Prevalându-se de dispozițiile [art. 29](#) alin. 3 al Convenției, Curtea a decis că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanta s-a născut în anul 1919 și locuiește la București.

5. La 22 iulie 1992, comisia locală de aplicare a Legii fondului funciar nr. 18/1991 de la Măgurele (*comisia locală* și *Legea nr. 18/1991*) a pus reclamanta, fosta

proprietară a terenurilor, în posesia unui teren de 1402 m² identificând amplasamentul precis al terenului, admitând cererea sa formulată potrivit Legii nr. 18/1991. După spusele reclamantei, terenul nu avea nicio construcție pe el, nefiind făcută nicio mențiune în procesul-verbal de punere în posesie. La 25 octombrie 1996 i s-a eliberat un titlu de proprietate pentru acest teren.

6. Anterior, în 1990, D.C. a cumpărat, printr-un contract sub semnătură privată, un teren de 1250 m² de la D.A., acest teren făcând parte din terenul de 1402 m² în posesia căruia reclamanta a fost pusă. Contractul de vânzare sub semnătură privată a fost confirmat printr-o sentință a Judecătoriei Buftea din 11 noiembrie 1994. Apelul reclamantei împotriva acestei sentințe a fost respinsă printr-o hotărâre judecătorească a Tribunalului București din 19 martie 1995, confirmată prin decizia definitivă a Curții de Apel București din 12 octombrie 1995, pe motiv că reclamanta nu era parte în proces.

7. La 18 decembrie 1992 reclamanta a depus o plângere la Primăria Măgurele (*Primăria*), menționând că D.C. îi ocupase abuziv terenul depunând materiale de construcții pe el. Primăria a informat reclamanta că trebuia să sesizeze Judecătoria Ilfov cu o acțiune civilă pentru reglementarea problemei.

8. La 25 iunie 1993, reclamanta a sesizat Judecătoria Ilfov cu o acțiune împotriva lui V.D., D.C. și N.C., soția lui D.C., în revendicare a terenului de 1402 m² respectiv. Printr-o sentință din 11 martie 1994 Judecătoria i-a admis cererea și a somat pe V.B., D.C. și N.C. să elibereze terenul. Pentru a statua astfel, instanța a reținut că aceștia din urmă nu dovedeau încheierea unui contract de vânzare privind terenul reclamantei. În aceeași zi, reclamanta a cerut Primăriei să ia măsurile necesare pentru evacuarea lui D.C. de pe terenul său, acesta din urmă depunând pe el materiale de construcții.

9. Prin sentința definitivă din 12 decembrie 1994 Judecătoria Ilfov a admis cererea de hotărâre provizorie a reclamantei și a somat pe D.C. să înceteze să mai construiască pe terenul în cauză. În sentință se menționa că era executorie provizoriu, fără a fi necesară o înștiințare sau scurgerea unui anumit termen. Această sentință a fost investită cu formulă executorie.

10. Din 26 iunie 1995 până la 31 mai 1996 instanța a suspendat acțiunea în revendicare, pe motiv că o plângere penală împotriva lui D.C. era în curs în fața organelor penale de anchetă. La această ultimă dată reclamanta a cerut instanței să repună cauza pe rol.

11. Sentința din 11 martie 1994 a fost confirmată prin hotărârea judecătorească din 14 noiembrie 1996 a Tribunalului București și prin decizia definitivă a Curții de Apel București din 25 aprilie 1997, care a respins ca inadmisibil recursul lui N.C.

1. Tentative de executare a hotărârii provizorii din 12 decembrie 1994

12. Reclamanta a cerut Judecătoriei Ilfov să împuternicească un executor judecătoresc să pună în executare sentința pronunțată de urgență la 12 decembrie 1994 și să ia măsurile necesare pentru a-l obliga pe D.C. să înceteze să mai construiască pe terenul său. Reclamanta a achitat taxa de timbru de 400 lei românești la 17 aprilie 1995. După spusele sale, executorul judecătoresc împuternicit să execute această sentință a refuzat verbal să ia orice fel de măsură de executare, aceasta din urmă fiind, în opinia sa, imposibilă. Niciun document aflat la dosar nu atestă faptul că executorul judecătoresc ar fi îndeplinit vreo acțiune de executare.

13. La 16 februarie 1995 reclamanta a informat Primăria că D.C. construia pe terenul său fără autorizație și i-a cerut să ia măsurile necesare pentru a împiedica

construcția, făcând referire în special la posibilitatea pe care o avea de a-i aplica o amendă contravențională sau de a lua măsuri în vederea demolării construcției. Cererea ei s-a întemeiat pe hotărârea provizorie din 12 decembrie 1994.

14. La 19 ianuarie 1996 Primăria a aplicat o amendă de 1.800.000 lei vechi românești (ROL) lui D.C. pentru construcție ilegală.

15. La 22 aprilie 1996 reclamanta a depus din nou la Primărie cererea de a interveni pe lângă D.C. pentru a-l obliga să înceteze construcția. La 18 septembrie 1996 reclamanta a cerut Consiliului local Măgurele să ia măsurile necesare pentru a respecta hotărârea din 12 decembrie 1994. Ea a menționat că soții C. continuau să construiască un imobil pe terenul său.

2. Demersuri pentru punerea în executare a sentinței din 11 martie 1994

a) Punerea în posesie a reclamantei

16. La 18 iunie 1997 reclamanta a depus titlul executoriu la Judecătoria Buftea, cerându-i să împuternicească un executor judecătoresc să execute sentința din 11 martie 1994 și decizia din 25 aprilie 1997. La 10 iulie 1997 executorul judecătoresc desemnat a somat pe V.D. și D.C. să respecte sentința din 11 martie 1994 în termen de opt zile.

17. La 25 iulie 1997 executorul judecătoresc s-a deplasat pe teren și a constatat că D.C. se opunea executării. Executorul judecătoresc a pus reclamanta în posesia terenului, constatând refuzul lui D.C. de a elibera terenul precum și existența pe aceste teren a unui imobil cu un etaj, dependințe și garaj. La 28 iulie 1997 instanța a clasat dosarul de execuție, luând act de faptul că terenul aparținând reclamantei fusese delimitat.

b) Contestație la executarea sentinței din 11 martie 1994

18. La 27 august 1997 N.C. a contestat la Judecătoria Buftea executarea deciziei din 25 aprilie 1997, menționând că a construit cu bună credință pe terenul în cauză. Prin sentința din 4 decembrie 1997 Judecătoria a respins acțiunea, pe motiv că N.C. ar fi trebuit să prezinte acest argument în fața instanțelor de fond și că, prin urmare, cererea sa în fața instanței desemnată să supravegheze executarea hotărârii judecătorești era inadmisibilă. Sentința a fost confirmată, în urma apelului și recursului lui N.C. prin decizia din 14 mai 1998 a Tribunalului București și prin decizia definitivă a Curții de Apel din 16 noiembrie 1998.

c) Alte demersuri ale reclamantei pe lângă autoritățile administrative

19. Reclamanta a depus mai multe plângeri la Primărie, informând-o asupra ridicării construcțiilor pe terenul său, pentru a obține asistență din partea sa în demersurile sale de eliberare a terenului său.

20. La 16 decembrie 1998 reclamanta a sesizat Direcția construcții, lucrări publice, urbanism și amenajarea teritoriului (*Direcția*) cu o plângere, informând-o că D.C. construia ilegal pe terenul său. La 7 aprilie 1999 Direcția a informat-o că în măsura în care fusese pusă în posesia terenului la 25 iulie 1997 și informată asupra existenței construcțiilor, Direcția nu mai era competentă să intervină în cauză.

21. La 10 august 1999 reclamanta a depus o nouă plângere la Direcție. Prin scrisoarea din 16 septembrie 1999 Direcția a informat-o că instanțele naționale sesizate de Primărie urmau să se pronunțe asupra destinului construcțiilor edificate ilegal. Din dosar nu reiese că Primăria ar fi sesizat instanțele naționale cu o asemenea acțiune.

22. La 9 octombrie 1998 reclamanta a adresat mai multe scrisori instituției Avocatului poporului, cerându-i sprijinul pentru punerea în posesia terenului de 1402 m².

Acesta din urmă a informat-o că i-a transmis reclamația la Primărie și la Prefectura județului Ilfov, cerându-le să ia măsurile necesare pentru a asigura punerea sa efectivă în posesie.

23. Prin scrisoarea din 30 martie 2001 Prefectura a recomandat reclamantei să sesizeze instanțele naționale cu o acțiune în demolare a construcțiilor realizate pe terenul său în ciuda hotărârii provizorii din 12 decembrie 1994 și ulterior cu o acțiune în evacuare a soților C.

3. Plângeri penale împotriva lui D.C. și N.C.

a) Plângere penală pentru abuz în serviciu, fals și uz de fals

24. În 1995 reclamanta a sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Ilfov cu o plângere penală împotriva lui N.C. și membrii comisiei locale de aplicare a Legii nr. 18/1991, pentru neglijență în serviciu, fals și uz de fals. La 5 aprilie 1995, reclamanta a fost informată că plângerea sa a fost transmisă poliției pentru efectuarea unei anchete. Reclamanta a sesizat Parchetul cu o plângere pentru lipsa de promptitudine în efectuarea anchetei. La 7 iulie 1995 Parchetul a informat-o că autorităților nu li se putea reproșa lipsa de promptitudine, poliția fiind însărcinată să se ocupe de dosar.

25. Printr-o rezoluție din 28 septembrie 1995 Parchetul a constatat că faptele semnalate de reclamantă nu erau de natură penală ci civilă, Judecătoria fiind deja sesizată în acest scop. Această rezoluție a fost confirmată, la 31 octombrie 1995, în urma contestației reclamantei, de procurorul șef al Parchetului de pe lângă Judecătoria Ilfov.

b) Plângere penală pentru tulburarea posesiei

26. La 5 mai 1995 reclamanta a depus la Judecătoria o plângere penală împotriva lui D.C. și N.C. pentru tulburarea posesiei. În observațiile lor de răspuns părțile pârâte au

menționat că reclamanta nu a avut niciodată posesia efectivă a terenului și că, prin urmare, nu se putea plânde de niciun fel de tulburare a posesiei. Prin sentința din 7 martie 1996 Judecătoria a achitat pe D.C. și N.C. pe motiv că elementele constitutive ale infracțiunii nu erau întrunite în speță, mai exact terții nu ocupaseră terenul abuziv. Reclamanta a înaintat apel dar la termenul din 4 iulie 1996 a renunțat la acțiunea sa.

27. Prin scrisorile din 31 martie 1997 și 30 septembrie 1998 Prefectura a informat reclamanta că în măsura în care a fost pusă în posesia terenului de 1402 m², ar fi trebuit să sesizeze poliția cu o plângere împotriva terților pentru tulburarea posesiei.

28. La 9 ianuarie 1998 reclamanta a depus la poliția județului Ilfov o plângere penală împotriva lui D.C. pentru tulburarea posesiei. La 21 februarie 1998 plângerea a fost transmisă la Parchetul de pe lângă Judecătoria Buftea. Din dosar nu reiese ce curs au dat autoritățile acestei plângeri.

c) Plângere penală pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești

29. La 28 august 1997 reclamanta a sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Buftea cu o plângere penală împotriva lui D.C. pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești. La 4 decembrie 1997 Parchetul a pronunțat neînceperea urmăririi penale în favoarea lui D.C., pe motiv că elementele constitutive ale infracțiunii nu erau întrunite în speță. Reclamanta a fost informată asupra acestui lucru la 16 ianuarie 1998. Prin ordonanța din 21 octombrie 1998 Parchetul a admis plângerea reclamantei împotriva neînceperii urmăririi penale din 4 decembrie 1997 și a redeschis ancheta penală împotriva lui D.C. Prin rechizitoriul din 5 aprilie 1999 Parchetul l-a trimis pe acesta din urmă în judecată.

30. La 14 septembrie 1999, interogat de instanță, D.C. a declarat că nu intenționa să elibereze terenul mai înainte ca reclamanta să-i ramburseze investițiile făcute pe acest teren.

31. La 19 octombrie 1999 Judecătoria Ilfov a condamnat pe D.C. la plata unei amenzi penale de 5.000.000 ROL pentru nerespectarea hotărârilor judecătorești definitive pe motiv că la 25 iulie 1997 a refuzat să execute sentința din 11 martie 1994 care a continuat să rămână neexecutată. A respins ca neîntemeiate cererile de reparație formulate de reclamantă în latura civilă a acțiunii.

32. Prin decizia definitivă din 14 februarie 2000 Tribunalul București a admis apelului lui D.C. și a dispus amânarea plății amenzii, pe motiv că D.C. nu avea antecedente penale, că a recunoscut și regretat faptele și că suspendarea la executare i-ar fi oferit ocazia să mediteze asupra pericolului social al acțiunilor sale.

33. Ulterior, reclamanta a depus la Judecătoria o nouă plângere penală împotriva lui D.C. pentru nerespectarea hotărârilor judecătorești definitive. Prin sentința din 12 mai 2000 instanța i-a respins acțiunea pentru autoritate de lucru judecat.

34. Din informațiile furnizate de reclamantă reiese că decizia din 25 aprilie 1997 a rămas tot neexecutată.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

35. Esențialul reglementării interne pertinente, și anume extrase din codul de procedură civilă în redactările anterioară și posterioară modificării sale din 2 mai 2001 și al Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești (în vigoare începând cu 10 noiembrie 2000) este descris în cauzele *Roman și Hogeia împotriva României* ((decizie),

nr. 62959/00, 31 august 2004) și *Topciov împotriva României* ((decizie), nr. 17369/02, 15 iunie 2006).

36. Dispozițiile pertinente ale codului civil prevăd următoarele :

Articolul 492

« Orice construcție, plantație sau lucru făcut în pământ sau asupra pământului, sunt prezumate a fi făcute de către proprietarul acelui pământ cu cheltuiala sa și că sunt ale lui, până ce se dovedește contrarul. »

Articolul 494

« Dacă plantațiile, construcțiile și lucrările au fost făcute de către o a treia persoană cu materialele ei, proprietarul pământului are dreptul de a le ține pentru dânsul, sau de a îndatora pe acea persoană să le ridice.

Dacă proprietarul pământului cere ridicarea plantațiilor și a construcțiilor, ridicarea va urma cu cheltuiala celui ce le-a făcut (...). »

37. Alte dispoziții pertinente ale codului de procedură civilă prevăd următoarele:

Articolul 371²

« Pot fi executate silit obligațiile al căror obiect constă în plata unei sume de bani, predarea unui bun ori a folosinței acestuia, desființarea unei construcții, plantații ori altei lucrări sau în luarea unei alte măsuri admise de lege. »

Articolul 371⁵

« Executarea silită încetează dacă:

a) s-a realizat integral obligația prevăzută în titlul executoriu (...) »

38. Înainte de modificările legislative aduse de Legea nr. 188/2000 activitatea executorilor judecătorești era reglementată de Legea nr. 92/1992 privind organizarea

judiciară. În temeiul art. 110 din Legea nr. 92/1992 citată anterior, executorii judecătorești își exercitau activitatea pe lângă judecătorii și tribunale și erau subordonați președintelui instanței, care avea drept de consultare și control asupra activității lor. Aceștia erau numiți de Ministerul Justiției și atribuțiile lor erau stabilite prin reglementarea asupra activității executorilor judecătorești aprobată de acest minister.

39. La 10 noiembrie 2000 Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești (*Legea nr. 188/2000*) a intrat în vigoare. Executorii judecătorești sunt în prezent membri ai Uniunii naționale a executorilor judecătorești și își exercită activitatea în cabinete particulare. Sunt investiți cu serviciul de interes public.

40. În baza dispozițiilor pertinente ale Legii nr. 50/1991 din 29 iulie 1991 privind autorizarea administrativă a construcțiilor și unele măsuri de construcție a locuințelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 163 din 7 august 1991 și modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 4/1994 din 24 ianuarie 1994, construirea de imobile fără autorizație constituia o contravenție sancționată prin amendă de la 1.800.000 la 2.000.000 ROL. Procesul-verbal de contravenție era întocmit de organul de control de pe lângă Prefecturi și Primării și era transmis șefului Direcției de coordonare a activității de urbanism și amenajare a teritoriului, sau la nevoie prefectului, subprefectului, primarului sau primarului adjunct pentru aplicarea sancțiunii.

41. Articolul 30 al aceleiași legi, așa cum era în vigoare la vremea comiterii faptelor și înainte de modificările aduse de Legea nr. 453/2001 din 18 iulie 2001, prevedea următoarele:

« În cazul în care persoanele sancționate contravențional nu s-au conformat în termen dispozițiilor din procesul-verbal de contravenție, primăriile vor sesiza instanțele

judecătorești pentru a dispune, după caz (...), desființarea construcțiilor, când acestea au fost executate fără autorizație (...)

În cazul admiterii cererii, instanța va stabili termenele limită de executare a [acestor] măsuri. »

ÎN DREPT

I. Asupra pretinsei încălcări a [art. 6](#) alin. 1 din Convenție

42. Reclamanta se plânge de imposibilitatea de a obține executarea sentinței din 11 martie 1994 a Judecătoriei Ilfov confirmată prin decizia din 25 aprilie 1997 a Curții de Apel București. Ea invocă o încălcare a art. 6 alin. 1 din Convenție, care prevede următoarele în partea sa pertinentă:

« Orice persoană are dreptul la judecarea echitabilă a cauzei sale (...) de către o instanță independentă și imparțială (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...) »

A. Asupra admisibilității

1. Asupra excepției de neepuizare a căilor de atac interne

43. Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac interne, menționând că reclamanta a omis să sesizeze instanțele naționale cu o acțiune civilă împotriva terților constructori pentru a stabili dreptul său de proprietate prin extindere asupra construcțiilor ridicate pe terenul său. Conceptul de *accessio artificialis*, prevăzut de codul civil, constituie un mod de dobândire a proprietății prin alipirea unui bun considerat accesoriu la un altul considerat principal.

44. În cazul în speță terții au început să construiască pe terenul reclamantei, astfel încât ei sunt proprietarii construcției. În această ipoteză, doctrina și jurisprudența română

consideră că, atunci când constructorul de pe terenul altuia își dovedește buna credință, nu poate fi constrâns să demoleze construcția, proprietarul terenului având obligația să-i restituie fie valoarea integrală a materialelor folosite și mâinii de lucru, fie diferența valorii dintre terenul liber și terenul ocupat de construcție. În plus, constructorul poate exercita un drept de retenție pe teren până în momentul în care proprietarul terenului îi restituie investiția. Această soluție stopează îmbogățirea fără motiv a proprietarului terenului. Guvernul consideră că această cale de atac sugerată de el era accesibilă și efectivă, niciun termen legal nefiind impus de lege pentru a intenta o asemenea acțiune.

45. Guvernul subliniază de asemenea că în cursul acțiunii în revendicare niciuna din părțile în proces nu a sesizat instanțele naționale cu o acțiune destinată stabilirii situației juridice a construcțiilor existente pe teren.

46. Reclamanta subliniază că în momentul în care a sesizat instanțele naționale cu acțiunea în revendicare, nicio construcție nu era ridicată pe terenul său, D.C. ridicând-o în timpul procesului, cu sprijinul autorităților care nu au luat nicio măsură pentru a-l opri, în ciuda demersurilor sale numeroase. Ea subliniază că nu vrea să devină proprietara construcției și consideră că D.C. și nu ea trebuia să sesizeze instanțele naționale cu o acțiune civilă pentru a stabili buna sa credință în momentul ridicării construcțiilor și eventual a-și recupera investiția.

47. Curtea consideră că excepția Guvernului este strâns legată de substanța plângerii reclamantei întemeiată pe articolul 6 alin. 1 din Convenție, astfel încât trebuie alăturată fondului (a se vedea, *C.C.M.C. împotriva României* (decizie), nr. 32922/96, 15 ianuarie 1998).

2. Asupra temeiniciei plângerii

48. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Trebuie deci declarată admisibilă.

B. Asupra fondului

49. Reclamanta menționează că în 1992, cu prilejul punerii sale în posesie de către comisia locală, terenul în litigiu era liber și nicio construcție nu era ridicată pe el. Ea consideră că soții C. știau că ea era proprietara terenului dar au început să ridice construcțiile cu rea credință, în ciuda existenței hotărârilor judecătorești din 11 martie și 12 decembrie 1994. Ea subliniază că autoritățile naționale sesizate să asigure executarea hotărârii provizorii nu au luat nicio măsură în acest scop, încurajând astfel prin comportamentul lor pe D.C. să continue să construiască. Prin urmare, potrivit reclamantei, existența construcțiilor pe terenul său este rezultatul inacțiunii autorităților.

50. Ea nu contestă faptul că soții C. sunt proprietarii construcțiilor ci cere numai punerea sa efectivă în posesia terenului său luat abuziv de D.C. În opinia sa, chiar și după 1997, D.C. a continuat să construiască pe teren, nesocotind sentința definitivă din 11 martie 1994 confirmată prin decizia din 25 aprilie 1997.

51. Reclamanta subliniază în fine că autoritățile sesizate cu executarea și în special executorul judecătoresc nu au asistat-o efectiv pentru a obține posesia terenului, din moment ce a fost informată de mai multe ori că prezența construcțiilor pe teren făcea executarea imposibilă.

52. Guvernul consideră că sentința din 11 martie 1994 a fost executată de executorul judecătoresc într-un termen foarte scurt, așa cum reiese din procesul-verbal de punere în posesie din 25 iulie 1997. El consideră de asemenea că prezenta cauză se

diferențiază de cauzele *Cima împotriva Italiei* ((decizie), nr. 55161/00, 8 ianuarie 2004) și *C.C.M.C. împotriva României* citată anterior, în măsura în care în cazul în speță executorul judecătoresc a asistat reclamanta la executare, urmând procedura legală și respectând cele prevăzute de mandatul său.

53. Curtea amintește jurisprudența sa potrivit căreia articolul 6 din Convenție garantează fiecăruia dreptul de acces la justiție, care are drept consecință dreptul la executarea hotărârilor judecătorești definitive (*Hornsby împotriva Greciei*, Hotărârea din 19 martie 1997, *Colecție de hotărâri și decizii* 1997-II, paragraful 40). Acest drept nu poate totuși obliga un stat să dispună executarea fiecărei sentințe cu caracter civil indiferent de felul acesteia și de împrejurări; în schimb trebuie să dispună de un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive ce-i revin. Curtea are numai sarcina de a examina dacă măsurile adoptate de autoritățile naționale au fost adecvate și suficiente (*Ruianu împotriva României*, nr. 34647/97, paragraful 66, 17 iunie 2003), deoarece atunci când acestea sunt obligate să acționeze pentru executarea unei hotărâri judecătorești și omit să o facă, această inerție implică răspunderea statului potrivit articolului 6 alin. 1 din Convenție (*Scollo împotriva Italiei*, Hotărârea din 28 septembrie 1995, seria A nr. 315-C, paragraful 44).

55. Cu titlu introductiv, Curtea constată că reclamanta nu reproșează statului o punere în posesie inefficientă din partea comisiei locale. În acest caz, debitorul este un particular și nu o autoritate a statului (*a se vedea, a contrario*, printre multe altele, *Bourdov împotriva Rusiei*, nr. 59498/00, CEDH 2002-III).

55. Curtea amintește că exercitarea puterii de stat având o influență asupra drepturilor și libertăților garantate de Convenție pune în discuție angajează răspunderea

statului, indiferent de forma sub care aceste puteri sunt exercitate (*Wos împotriva Poloniei* (decizie), nr. 22860/02, CEDH 2005-IV și *Vodopyanovy împotriva Ucrainei*, nr. 22214/02, paragraful 33, 17 ianuarie 2006). În plus, decizia statului pârât de a delega unei entități unele din puterile sale nu l-ar putea scuti de răspunderile ce i-ar fi revenit dacă ar fi ales să le exercite el însuși (*mutatis mutandis*, *Wos* citat anterior). Prin urmare, statul, în calitate sa de agent al autorității publice (a se vedea paragrafele 38-39 de mai sus) era chemat să aibă un comportament prompt și să asiste reclamanta, creditoare, în executarea hotărârilor ce îi erau favorabile, mai exact prin intermediul executorilor judecătorești.

56. Curtea constată că în temeiul sentinței din 11 martie 1994 a Judecătoriei Ilfov, confirmată prin decizia din 25 aprilie 1997 a Curții de Apel București, D.C. a fost condamnat să elibereze terenul în cauză și să-l pună la dispoziția reclamantei. În ciuda acestei condamnări, D.C. a refuzat să execute această sentință, pe motiv că a dispus construirea unui imobil pe o parte a acestui teren. Așa cum reiese din dosar, reclamanta a făcut demersuri pentru a obține posesia terenului său imediat ce a observat că D.C. a depus pe acesta materiale de construcție.

57. În această privință Curtea constată că printr-o sentință pronunțată în urma unei cereri de hotărâre provizorie, Judecătoria a somat pe D.C. să sisteze orice construcție pe teren, fără ca acesta din urmă să respecte această hotărâre. În ciuda demersurilor reclamantei de executare a hotărârii provizorii din 12 decembrie 1994, autoritățile competente nu au luat nicio măsură pentru executarea acesteia. În plus, deși reclamanta a sesizat Primăria asupra faptului că D.C. construia ilegal, abia în ianuarie 1996 acestuia din urmă i-a fost aplicată o amendă contravențională. Or, în opinia Curții, autoritățile competente ar fi trebuit să acționeze cu mai multă promptitudine pentru a asigura

respectarea hotărârii provizorii citată anterior spre a nu prejudicia executarea sentinței pronunțată pe fond.

58. Asupra acestui fapt Curtea constată că, deși acceptă că o schimbare în situația de fapt constatată printr-o hotărâre judecătorească ar putea justifica în mod excepțional neexecutarea unei hotărâri, ea trebuie să se asigure că schimbările esențiale în cauză nu sunt rezultatul unei acțiuni sau inacțiuni a statului (*mutatis mutandis*, *Ioachimescu și Ion împotriva României*, nr. 18013/03, paragraful 31, 12 octombrie 2006 și *Monory împotriva României și Ungariei*, nr. 71099/01, paragraful 83, 5 aprilie 2005). Neluând măsuri pentru executarea hotărârii din 12 decembrie 1994 nici constatarea caracterului ilegal al construcțiilor, autoritățile naționale au asigurat atitudinea lui D.C. care, de-a lungul procesului, a continuat să construiască pe terenul în litigiu. Astfel, la sfârșitul procedurii în revendicare, deși reclamanta a obținut câștig de cauză, executarea sentinței din 11 martie 1994 s-a dovedit greu de realizat datorită existenței construcțiilor lui D.C. pe teren.

59. Dacă este adevărat că la data de 25 iulie 1997 executorul judecătoresc a pus reclamanta în posesia terenului său, nu este mai puțin adevărat că nu este vorba despre o executare efectivă și concretă. Pornind de la principiul potrivit căruia Convenția are drept scop apărarea drepturilor neteoretice sau iluzorii, ci concrete și efective (*Artico împotriva Italiei*, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, pag. 16, paragraful 33), Curtea nu poate considera că o punere în posesie formală, fără ca reclamanta să fi putut obține posesia efectivă a terenului său, constituie executarea unei hotărâri judecătorești. În plus, în anul 2000, instanțele naționale au constatat că sentința din 11 martie 1994 rămăsese tot neexecutată, datorită refuzului lui D.C. de a o respecta (a se vedea paragrafele 31 și 32 de mai sus).

60. Curtea constată că executorul judecătoresc a considerat executarea încheiată, lăsând astfel reclamanta la discreția lui D.C. care își manifestase deschis refuzul de a elibera terenul. Niciun fel de executare nu mai putea fi realizată, în măsura în care Judecătoria, autoritatea care trebuia să supravegheze executarea, considera sentința ca fiind executată. Singurele autorități competente să asigure executarea sentinței au fost astfel neputincioase în fața persoanei private care refuza să respecte o hotărâre judecătorească pronunțată împotriva sa.

61. Desigur, debitorul era proprietarul construcției pe care o ridicase pe terenul reclamantei. Cu toate acestea, aceasta din urmă nu a pretins niciodată proprietatea construcției și a cerut numai punerea în posesia terenului. Prin urmare, o acțiune în extindere imobiliară pentru recunoașterea dreptului său de proprietate asupra construcției nu se potrivea cu obiectivul reclamantei și nu ar fi avut drept rezultat executarea sentinței din 11 martie 1994. De altfel, trebuie constatat că construcția în cauză ocupa o parte din teren; în ciuda acestui fapt, nu a fost luată nicio măsură pentru a pune reclamanta în posesia părții de teren pe care nu se afla niciun fel de construcție.

62. În plus, mijloacele de constrângere puse la dispoziția reclamantei de legislația penală nu s-au dovedit eficiente în cazul în speță. Deși instanțelor interne le revine sarcina de a aplica și de a interpreta legile naționale, Curtea nu poate să nu constate că cifra amenzii penale aplicate lui D.C. pentru nerespectarea unei hotărâri judecătorești și suspendarea executării sale nu erau de natură să-l constrângă să părăsească terenul reclamantei.

63. Aceste elemente sunt suficiente Curții pentru a concluziona că în cazul în speță autoritățile naționale nu au asistat reclamanta în mod efectiv în demersurile sale de a obține executarea sentinței din 11 martie 1994.

64. Prin urmare, trebuie respinsă excepția de neputință a căilor de atac interne ridicate de Guvern și constatat că s-a încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție.

II. ASUPRA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

65. Reclamanta invocă o încălcare a dreptului său la respectarea bunurilor datorită neexecutării sentinței menționată anterior și invocă articolul 1 din Protocolul nr. 1.

66. Pe baza concluziilor sale ce figurează la paragrafele 53-64 de mai sus, Curtea concluzionează că această plângere trebuie declarată admisibilă, dar că nu trebuie statuat asupra fondului (a se vedea, *mutatis mutandis*, între altele, *Laino împotriva Italiei* [GC], nr. 33158/96, paragraful 25, CEDH 1991-I, *Biserica Catolică din Caneea împotriva Greciei*, Hotărârea din 16 decembrie 1996, *Colecția* 1997-VIII, paragraful 50, *Ruianu*, citată anterior, paragraful 75).

III. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

67. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

"În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă."

A. Prejudiciu

68. Reclamanta cere cu titlu de prejudiciu material punerea sa în posesia terenului de 1.402 m², demolarea construcției lui D.C. și, dacă punerea în posesie nu mai este posibilă, ea cere valoarea terenului pe care îl evaluează la 20 euro/m². Ea cere de asemenea reparația nebeneficierii de teren în ultimii doisprezece ani precum și reparația prejudiciului său moral, fără a preciza sume cu acest titlu.

69. Guvernul reiterează faptul că sentința din 11 martie 1994 a fost executată, rambursarea valorii de piață a terenului neimpunând-se deci. El constată totuși că în baza ghidului societății generale de experți tehnici valoarea terenului situat la Măgurele se ridică la 12 euro/m² dacă este situat în centrul comunei și la 8 euro/m² dacă este situat la periferie. În privința nebeneficierii de bun, Guvernul consideră că faptul că reclamanta nu a sesizat instanțele naționale cu o acțiune în extindere a dreptului de proprietate împotriva lui D.C. nu este atribuibil autorităților. El subliniază de asemenea că reclamanta nu și-a susținut cererile cu acte doveditoare pertinente.

În privința prejudiciului moral, Guvernul constată că reclamanta nu și-a exprimat cererea în cifre și nici nu a indicat ce a generat prejudiciul său și consideră că constatarea încălcării ar constitui în sine, la nevoie, o satisfacție echitabilă suficientă.

70. În cazul în speță Curtea a constatat o încălcare a art. 6 din Convenție datorită neexecutării unei hotărâri judecătorești prin care instanțele au condamnat terții să lase un teren la dispoziția reclamantei.

71. Prin urmare, Curtea consideră că reclamanta a suferit un prejudiciu material datorită neexecutării hotărârii judecătorești în cauză și un prejudiciu moral constând într-un sentiment profund de nedreptate datorită faptului că, timp de mai mulți ani, în ciuda

hotărârilor judecătorești definitive și executorii, ea nu a beneficiat de o apărare efectivă a drepturilor sale.

72. Ținând cont de aceste considerații, Curtea acordă reclamantei, în echitate, potrivit art. 41 din Convenție, 10.000 euro pentru toate prejudiciile reunite.

B. Costuri și cheltuieli

73. Reclamanta cere de asemenea rambursarea costurilor și cheltuielilor fără a le cifra și fără a prezenta acte doveditoare.

74. Guvernul constată că în cazul în speță cererea reclamantei nu a fost susținută în vreun fel.

75. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cuantumului lor. În cauză, ținând cont de elementele aflate în posesia sa și de criteriile menționate anterior, Curtea respinge cererea referitoare la costuri și cheltuieli.

C. Majorări de întârziere

76. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. alături fondului excepția preliminară ridicată de Guvern întemeiată pe neepuizarea căilor de atac interne și o respinge ;

2. declară cererea admisibilă ;

3. hotărăște că s-a încălcat art. 6 din Convenție ;

4. hotărăște că nu trebuie examinat capătul de cerere întemeiat pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;

5. hotărăște

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu [art. 44](#) alin. 2 din Convenție, 10.000 euro (zece mii euro) pentru toate prejudiciile reunite, sumă care va fi convertită în lei românești plus orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit ;

b) că, începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, suma va fi majorată cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;

6. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 29 aprilie 2008, în aplicarea [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Santiago Quesada,

grefier

